

Voorzitter, Kerkradenaren,

De Kracht van Kerkrade, daar geloven wij als CDA in! Een krachtige stad straalt, is zelfstandig, werkt samen, ontwikkelt en heeft een solide basis.

Wanneer ik door Kerkrade loop dan ben ik trots, maar zie ik tegelijkertijd veel uitdagingen. Bouwen aan een stad kan met stenen, maar wat belangrijker is bouwen met programma's en concepten. Dat is het echte investeren in een stad en in haar burgers, ondernemers en verenigingen. Daar heeft de burger van Kerkrade behoefte aan!

De afgelopen jaren is er veel veranderd in de wereld en zo ook in Kerkrade. Enerzijds zetten we gigantische stappen vooruit maar er is er ook een schaduwzijde. Globalisering en technologisering trekken een diepere scheidingslijn tussen winnaars en verliezers in de economie en op de arbeidsmarkt. De doorgeslagen individualisering heeft het cement in de samenleving versleten. Het is tijd voor **minder ik, en meer wij**.

Tel daarbij de covid-crisis, de oorlog in Oekraïne, de klimaatverandering, de energiecrisis, stijgende prijzen en fors stijgende energielasten op. De grote economische en sociale gevolgen laten niet lang op zich wachten. De combinatie van genoemde factoren stelt onze manier van samenleven op de proef. Behoeftte aan rechtvaardigheid, solidariteit en verantwoordelijkheid is groot.

Bedrijven die niet meer op volle kracht produceren, de horecabranche die zijn best moet doen om te overleven, verenigingen die voor grote uitdagingen staan en starters die geen woning vinden. Als CDA zijn wij benieuwd of onze gemeente dit op het netvlies heeft staan, bereid is om het gesprek aan te gaan en hoe het College op deze uitdagingen gaat anticiperen. CDA is er voorstander van om het invoeren van het nieuwe terrasbeleid dan ook vooruit te schuiven of bij voorkeur in gezamenlijk overleg met de horeca opnieuw op te stellen, wij roepen het College hiertoe op!

Nu we toch het College oproepen, som ik nog een paar punten op Voorzitter:

- De begroting in begrijpelijke taal opstellen, hier heeft CDA al veel vaker om gevraagd. We willen niet de schoolmeester uithangen maar we mogen meer verwachten van het belangrijkste stuk dat jaarlijks verschijnt;
- We hebben een jongerenraad en een nieuwe kinderraad en kinderburgemeester. Wij als Raad zouden hier meer bij betrokken kunnen worden, wellicht door middel van een gezamenlijke activiteit. Tevens zouden we meer met de adviezen kunnen en moeten doen;
- Het tekort aan mantelzorgers verdient aandacht. Ga het gesprek met de jonge mantelzorger aan en laat de gedachte ook eens gaan over de impact die mantelzorg heeft op de mantelzorger, jong of oud. Wij hebben wel een kinderenboekenweek, waarom kunnen we dan niet één keer per jaar aandacht voor mantelzorgers hebben op scholen. Er ligt zelfs een landelijk advies, geschreven door mantelzorgers, voor basis- en middelbare scholen.
- Wij zijn benieuwd naar de plannen op het gebied van vroeg signalering en preventie, één van de paradepaardjes van de grootste partij en dit College.

Voorzitter, ik dwaal af. ik ga weer even terug naar de uitdagende tijd waarin we ons nu bevinden.

De gezinnen in de bijstand hebben het zwaar, maar juist de hardwerkende middenstander, **de onmisbaren uit het boek van Ron Meyer**. Die worden op dit moment hard geraakt en het wordt tijd dat we hier voor gaan opkomen. Niet alleen met praatjes, beloftes of applaus. Hier zit ook boosheid en frustratie en dit is een groeiende groep. Een groep die het vertrouwen in de overheid en de samenleving verliest. Zij hebben het gevoel er niet meer bij te horen en maken zich zorgen over de toekomst van hun kinderen. Dit terwijl we juist in deze tijd, een tijd van grote uitdagingen, iedereen nodig hebben.

Laten we hier vandaag een begin mee maken en hoop bieden! Hoop bieden als lokale overheid en hoop geven zien als een opdracht voor ons allemaal. Werken aan een betere, eerlijke samenleving. Meer omkijken naar elkaar is en blijft belangrijk: **minder ik, en meer wij**. Deze tijd schreeuwt om meer gemeenschapszin en solidariteit. Om samenwerking in plaats van polarisatie en fatsoen in plaats van redeloos schreeuwen en fake news.

2026 wordt het ravijnjaar genoemd. Wij zijn benieuwd hoe adequaat dit College de lobby naar provincie en rijk voert. Optrekken met buurgemeenten is een must. Wij hopen dat dit College deze taak serieus neemt. Bij het CDA zijn de lijntjes naar alle overheidslagen in ieder geval kort en wordt geïnvesteerd in het netwerk hiervan. We roepen het College op om te werken aan haar netwerk met provincie en Den Haag en dit effectief in te zetten.

Een rijk verenigings- en vrijwilligersleven is het tovermiddel tegen individualisering en zorgt voor meer verbondenheid. Des te meer reden voor dit College om hierin te investeren en het verouderde subsidieprogramma onderhanden te nemen. Ons rijke verenigingsleven kan hopelijk ook een bijdrage leveren aan het verminderen van de overlast door jongeren. Dit loopt op bepaalde plekken in onze stad de spuigaten uit en de gemeente heeft te weinig mogelijkheden om goed in te grijpen. Wij moeten jongeren ook iets bieden en dat zien we gelukkig terug in de begroting en het collegeprogramma. Wij zijn er voorstander van om de mogelijkheden met en bij de bestaande horecaondernemers te onderzoeken. Een voorbeeld zoals matchpoint in Heerlen zou kunnen werken. Wij zijn benieuwd naar de korte en lange termijn aanpak van de gemeente op dit gebied en wij roepen het College op om de jongeren hierbij te betrekken.

En onze burgers mogen verwachten dat wij de duurzaamheidsopgave serieus nemen. Een goed rentmeester zorgt ervoor dat we geen klimaatschuld doorschuiven naar de volgende generaties. Dit College neemt naar onze mening niet de verantwoordelijkheid die ze hierin zouden moeten nemen. Het ontbreekt aan daadkracht en echt doorpakken. Leningen verschaffen in plaats van durven te investeren. Een benodigd draagvlak van meer dan 95% maakt windmolens onmogelijk terwijl er geen alternatief is. Wij nemen niet aan dat er een waterkrachtcentrale naast het stuwmeer komt. Daarom dienen wij een motie in voor een onderzoek naar zonnedekken boven parkeerplaatsen en doen ook een oproep om zo snel mogelijk de sportverenigingen te verduurzamen.

Het wordt tijd dat doorgepakt wordt met het vergroenen van de basisscholen. IKC Droomhof is een goed voorbeeld waar ook wij als CDA ons steentje aan bijdragen. Wij willen graag een concreet plan hoe de vergroening van de basisscholen in de komende 2 jaar wordt bereikt. Immers de motie stamt al uit november 2021.

Voorzitter, wij willen op het gebied van moties sowieso graag een punt van orde maken. Te vaak moet of de griffier of de raad wijzen op het opvolgen van een motie. Moties blijven te lang liggen en er wordt geen terugkoppeling gegeven.

Industrieterreinen, zoals de Roda Boulevard die jaarlijks meer dan 200.000 bezoekers trekt, verdienen ook vergroening en verfraaiing. Wij hopen dat de investeringen voor industrieterreinen die in de begroting genoemd worden ook hier mee te maken hebben.

Een tekort aan passende woonruimte is er nog steeds. Kerkrade is net als vele andere gemeenten te laat gestart en heeft problemen te lang onderschat. Alle zeilen dienen bijgezet te worden om te zorgen dat er een toegankelijke woningmarkt is voor starters, jonge gezinnen en senioren. Iedereen verdient het om een eigen THUIS te hebben. Doorstroom van huis naar passend appartement kan hierbij helpen. Hierop zou een duidelijk plan van aanpak moeten komen. Daarnaast dient het gesprek met woningcorporaties gevoerd te worden over het onderhoud en toekomstbestendig maken van hun portefeuille. Veel woonruimtes laten te wensen over op gebied van duurzaamheid, thermische en akoestische isolatie.

Het is nodig dat er meer aandacht voor de wijken komt en de samenhang in de wijken hersteld wordt. In campagnetijd werd dit van de daken geschreeuwd, echter in de begroting 2023 zien wij het bijna niet terug. En zeker niet bij het programma economie. Inzake levendigheid in de stad lezen we sowieso alleen maar centrum, centrum en nog eens centrum. Wij zijn benieuwd waarom het College deze keuze heeft gemaakt. Hier past ook ons cultureel erfgoed bij, verspreid door de stad. Dit verdient aandacht. Neem ons rijke mijnverleden. Hier kan een koppeling met de scholen gelegd worden, zodat leerlingen in aanraking komen met ons cultureel erfgoed en onze lokale helden.

Dan VIE. De investering van €500.000 in VIE experimenten wordt na 2 jaar alweer gestopt. Juist dit was bedoeld om VIE de wijken in te krijgen. Onbegrijpelijk dat de evenementenschatkist overloopt en op VIE in de wijken gekort wordt. Wij hebben al eerder gezegd dat het programma belangrijker is dan de stenen. Wij roepen het college op om de begroting hierop aan te passen en refereren aan het Amendement dat in samenwerking met Lokaal Alternatief is opgesteld. Wij zijn daarnaast benieuwd hoe dit miljoen de afgelopen 2 jaar is ingezet en welke plannen er voor de toekomst liggen. Begrijp ons niet verkeerd, wij vinden de aanpak van Beleef Kerkrade goed en zijn voorstander van mooie evenementen, maar we zitten in een tijd waarin een accentverschuiving noodzakelijk is. Aandacht voor de sociale samenhang in onze stad, aandacht voor elke burger. Wij ontvangen graag een lijst van hoe alle evenementen gesteund worden, direct en indirect. Ook roepen we het College op om naast Beleef Kerkrade ook Beleef Eurode uit te gaan dragen.

Bij Burgerparticipatie zien wij enkel een investering in 2023 en 2024 en de reactie van de wethouder op onze vraag was dat gelden van het rijk verwacht worden. Echter een lobby is

nog niet gestart en ook al zou dit zo zijn, waarom wordt ook voor dit paradepaardje niet structureel geïnvesteerd? Goed om in herinnering te roepen dat wij reeds in 2015 een initiatiefvoorstel voor burgerparticipatie hebben ingediend. Wij zijn natuurlijk verheugd dat, weliswaar pas na 7 jaar, hier nu echt werk van wordt gemaakt. Om de daad bij het woord te voegen dienen wij de motie buurtdeals in.

Voorzitter, ik ga afsluiten.

De begroting van 2023. Deels wordt voortbordurend op beleid dat in de vorige periode is uitgestippeld en waar een CDA wethouder erg goed op het huishoudboek heeft gepast. Wij zeggen dus ja, maar geen amen. Want dan zouden wij de komende drie jaren alleen maar volgen. Wij zullen steeds de ruimte pakken om ons geluid te laten horen. Saamhorigheid, solidariteit en omzien naar elkaar. **Minder ik, en meer wij.**

Wij zullen in de Raad maar ook buiten dit huis het debat aangaan over onze ideeën en idealen voor een krachtiger Kerkrade. Dit klinkt vanzelfsprekend, maar is juist in het huidige versnipperde landschap meer dan nodig. Niet bang zijn om verschillen te bespreken, problemen te benoemen en daarna gezamenlijk stappen vooruit te zetten. Dat wil de inwoner van Kerkrade en dit komt terug bij goede burgerparticipatie. Het cynisme van eerst zien en dan geloven bij de burger snap ik en daar ligt werk voor ons allen hier. Stap voor stap naar een krachtiger Kerkrade met **minder ik, en meer wij!**